

PIELIKUMS

ECRI vēlas norādīt, ka otrajā ziņojumā par Latviju ietvertā analīze datēta ar 2001. gada 14. decembri un turpmākā attīstība nav ņemta vērā.

Saskaņā ar ECRI valsti pa valstij procedūru Latvijas institūcijas iecēla nacionālo sadarbības koordinatoru, lai uzsāktu konfidenciālu dialogu ar ECRI par ziņojuma projektu par Latviju, un ECRI ņēma vērā vairākus viņa komentārus un iestrādāja tos ziņojumā.

Tomēr pēc šī dialoga Latvijas valdības institūcijas skaidri pieprasīja, lai sekojošās to izdarītās piezīmes tiktu atspoguļotas pielikumā ECRI ziņojumam.

LATVIJAS VALSTS INSTITŪCIJU KOMENTĀRI ECRI (EIROPAS KOMISIJA PRET RASISMU UN NEIECIETĪBU) OTRĀS KĀRTAS ZIŅOJUMAM PAR LATVIJAS REPUBLIKU

Punkts	Komentāri
Starptautisko tiesību instrumenti 6	Latvijas valsts institūcijas vēlas atzīmēt, ka ikvienai Latvijas jurisdikcijā esošajai personai ir tiesības iesniegt individuālu sūdzību Eiropas Cilvēktiesību tiesā, ieskaitot gadījumus, kad attiecīgā persona sevi uzskata par diskriminācijas upuri.
Pilsonības likumdošana 13	Nepārtraukti tiek īstenoti pasākumi naturalizācijas tālākai veicināšanai. Attiecībā uz naturalizācijas kārtību, kā atzīmē arī ECRI, 95% pilsonības pretendentu nokārto naturalizācijas eksāmenu ar pirmo reizi, kas apliecina, ka šī eksāmena prasības ir samērīgas.
Valsts valodas likums 7	Lai sniegtu precīzu informāciju par to, kādā valodā valsts institūcijām ir jāiesniedz dokumenti, Latvijas valsts institūcijas citē Valsts valodas likuma attiecīgā panta pilnu tekstu. "10. pants (1) Ikviens iestāde, organizācija un uzņēmums (uzņēmējsabiedrība) nodrošina valsts valodā noformētu dokumentu pieņemšanu un izskatīšanu. (2) Valsts un pašvaldību iestādes, tiesas un tiesu sistēmai piederīgās iestādes, kā arī valsts vai pašvaldību uzņēmumi (uzņēmējsabiedrības) no personām pieņem un izskata dokumentus tikai valsts valodā, izņemot šā panta trešajā un ceturtajā daļā un citos likumos noteiktos gadījumus. Šā panta noteikumi neattiecas uz personu iesniegumiem policijas un ārstniecības iestādēm, glābšanas dienestiem un citām iestādēm steidzamos medicīniskās palīdzības izsaukuma gadījumos, noziegumu izdarīšanas vai citu likumpārkāpumu gadījumos, kā arī tad, kad tiek izsaukta neatliekamā palīdzība ugunsgrēka, avārijas vai citos

	<p>nelaimes gadījumos.</p> <p>(3) Dokumentus svešvalodā no personām pieņem, ja tiem pievienots Ministru kabineta noteiktajā kārtībā vai notariāli apliecināts tulkojums valsts valodā. Dokumentiem, kas izsniegti Latvijas teritorijā līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, tulkojums valsts valodā nav nepieciešams.</p> <p>(4) Valsts un pašvaldību iestādes, organizācijas un uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības) no ārvalstīm saņemtus dokumentus var pieņemt un izskatīt bez tulkojuma valsts valodā.</p>
<p>Valsts valodas likums 19, 20</p>	<p>Attiecībā uz latviešu valodas lietošanas veicināšanas instrumentiem Latvijas valsts institūcijas, tā vietā, lai uzliktu sodus, velta ievērojamus līdzekļus tādiem pozitīviem pasākumiem kā bezmaksas valodas mācība, kā atzīmēts arī ECRI ziņojumā. Reālais iekasēto administratīvo soda naudu apjoms ir zems. Laikposmā kopš jaunā Valsts valodas likuma stāšanās spēkā 2000. gada 1. septembrī līdz 2001. gada 16. jūlijam nav ierosināta neviena administratīvā lieta.</p> <p>2001. gadā soda naudās kopā tika iekasēts 360 LVL, t.i. vidēji mazāk kā 14 LVL par vienu pārkāpumu.</p> <p>Kopš likuma labojumu stāšanās spēkā vēl nevienu reizi nav tikusi piemērota Administratīvo pārkāpumu kodeksa norma, kas paredz sodu par atklātas necieņas pret valsts valodu izrādīšanu.</p>
<p>Likumi par parlamenta un pašvaldību vēlēšanām 21</p>	<p>2001. gada 25. jūlijā Cilvēktiesību komiteja nāca klajā ar savu viedokli par Starptautiskā Pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (tālāk tekstā - Pakts) Fakultatīvā protokola 5. panta 4. punkta piemērošanu attiecībā uz Antoņinas Ignatānes sūdzību, kurā viņa apgalvoja, ka Latvija attiecībā uz viņu ir pārkāpusi Pakta 2. (diskriminācijas aizliegums) un 25. (tiesības vēlēties un tikt ievēlētam) pantus. Ignatānes kundze uzskatīja, ka, liedzot viņai iespēju kandidēt pašvaldību vēlēšanās nepietiekamu Valsts valodas zināšanu dēļ, kas tika konstatēts atkārtotā viņas latviešu valodas zināšanu pārbaudē, ir pārkāptas viņas tiesības. Savā viedoklī Komiteja konstatē, ka šī atkārtotā pārbaude nav tikusi balsfīta uz objektīviem kritērijiem un līdz ar to neatbilst Pakta prasībām. Latvijas valsts institūcijas vēlas uzsvērt, ka Komiteja nav izteikusi viedokli attiecībā uz valodas zināšanu prasību kā tādu.</p> <p>Attiecībā uz Komitejas viedokļu rezultātiem, Latvijas valsts institūcijas vēlas informēt, ka 2001. gada 6. novembrī Ministru kabinets izdarīja grozījumus divos normatīvajos aktos - "Valsts valodas centra statūtos" un "Noteikumos par profesionālo un amata pienākumu veikšanai nepieciešamo valsts valodas zināšanu apjomu un valodas prasmes pārbaudes kārtību". Labojumi "Noteikumos par profesionālo un amata pienākumu veikšanai nepieciešamo valsts valodas zināšanu apjomu un valodas prasmes pārbaudes kārtību" paredz, ka personas valodas prasmes eksāmens tiek veikts uz šīs personas iesniegtā pieteikuma pamata. Attiecīgi labojumi</p>

	<p>"Valsts valodas centra statūtos" precizē Valsts valodas centra amatpersonu kompetenci un nosaka, ka Centra amatpersonas ir pilnvarotas pārbaudīt valsts valodas zināšanu sertifikāta autentiskumu.</p> <p>Tādejādi šie labojumi likvidē Komitejas atklātās neatbilstības un nodrošina tiesiskās paļāvības principu - persona var būt pārliecināta, ka pēc valodas eksāmena nokārtošanas un sertifikāta saņemšanas, atkārtots eksāmens varēs notikt tikai pēc pašas personas pieprasījuma.</p>
Civilās un administratīvās likumdošanas noteikumi 28	<p>Pasu izsniegšana ir saistīta ar jaunu identitātes karšu izsniegšanu, līdz ar to ir nepieciešams izdarīt labojumus vairākos Latvijas tiesību aktos.</p> <p>Tiklīdz tiks pieņemti nepieciešamie labojumi, Pārvalde sāks izsniegt jaunās pases.</p>
Nepilsoņi 33, 34	<p>Nepilsoņiem ir tādas pat ekonomiskās un sociālās pamattiesības, kā pilsoņiem; atrodoties ārzemēs, uz viņiem attiecas arī konsulārā aizsardzība. Īpaši jāuzsver, ka nepilsoņu tiesību jautājums ir jāskata saistībā Konstitūcijas 91. pantu, kurā ir noteikts gan nediskriminācijas princips, gan vienlīdzības princips.</p> <p>Uz 2001. gada 31. decembri Latvijā reģistrēti 523 091 nepilsoņu.</p>
Nepilsoņi 35	<p>Ir arī citas liecības par to, ka Pilsonības un Migrācijas lietu pārvaldes darbs ir uzlabojies. Piemēram, pastāvīgi krītas ar Pārvaldi saistīto tiesas procesu skaits.</p> <p>1999. gadā tiesā tika izskatītas 353 ar Pārvaldes lēmumiem saistītas lietas, no tām 63% lietu tika izlemtas par labu Pārvaldei.</p> <p>2000. gadā tiesā tika izskatītas 295 ar Pārvaldes lēmumiem saistītas lietas, 77% no tām tiesa secināja, ka Pārvaldes lēmumi ir bijuši pamatoti.</p> <p>2002. gadā tiesā tika izskatītas 235 ar Pārvaldes lēmumiem saistītas lietas, no tām 74% lietu tika izlemtas par labu Pārvaldei.</p>

<p>Izglītības iespējas 42, 43</p>	<p>2004. gadā valsts un pašvaldību vispārējās izglītības iestāžu 10. klases un valsts un pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu 1. kursi sāks mācības valsts valodā. Ar studentu etnisko dzimteni saistītie priekšmeti (piemēram, valoda, literatūra) tiks pasniegti attiecīgās mazākumtautības valodā.</p> <p>To priekšmetu izvēle, kuri tiks pasniegti mazākumtautību valodā, ir pašas skolas kompetencē. Izglītības un Zinātnes ministrija paredz, ka vidusskolās mazākumtautību valodā varēs pasniegt 30-35% mācību priekšmetu.</p>
<p>Izglītības iespējas 44</p>	<p>Latviešu valodas apguves valsts programmas ietvaros ir izstrādāta metodoloģija latviešu kā otrās valodas mācīšanai. Programmas ietvaros rīkotajosursos ik gadus var piedalīties 2000 skolotāju.</p> <p>Valdība ik gadu atvēl 50 000 - 75 000 latu mācību līdzekļu iegādei mazākumtautību skolām. Bez tam, kopš 1999. gada valdība izdala līdzekļus to skolotāju atbalstam, kuri mazākumtautību skolās savus priekšmetus pasniedz latviešu valodā vai bilingvāli. Šis finansiālais atbalsts tiek pakāpeniski palielināts, un 2002. gadā šim mērķim no valsts budžeta tika atvēlēti 808 368 latu.</p>
<p>Izglītības iespējas 45</p>	<p>Pēc Izglītības un zinātnes ministrijas aplēsēm jau tagad 60% mazākumtautību vidusskolu ir gatavas uzsākt mācības valsts valodā. Bez tam, skolām ir 2,5 gadi laika sagatavoties mācībām valsts valodā. Izglītības un zinātnes ministrija ir pārliecināta, ka 2004. gadā visas skolas būs gatavas uzsākt mācības latviešu valodā.</p> <p>Līdz ar to Latvijas valsts institūcijas neredz nepieciešamību izmainīt izstrādāto grafiku pārejas veikšanai.</p>
<p>Nodarbinātība 49</p>	<p>Kopš 1997. gada Latviešu valodas apguves valsts programmas ietvaros ir organizēti 2484 kursi, kuros ir piedalījušies 48 000 cilvēku. Šo kursu mērķauditorija ir skolotāji, medicīnas darbinieki, policisti, bezdarbnieki.</p>
<p>Čigāni 54, 55</p>	<p>Laikposmā no 1998. līdz 2001. gadam ir ticis izdalīts vairāk kā 40 000 latu Latvijas Čigānu nacionālās kultūras biedrības piecu reģionālo centru izveidei. 2002. gadā valdība atvēlēja 45 000 latu Latvijas Čigānu nacionālajai kultūras biedrībai.</p>

<p>Antisemitisms 56</p>	<p>1998. gadā Latvijas prezidents izveidoja starptautisko Vēstures komisiju; viena no šīs komisijas galvenajām funkcijām ir holokausta izpēte. 2000.- 2001. gadā Rīgā notika divas starptautiskas holokausta jautājumiem veltītas konferences. Attiecībā uz holokaustu, ir vairāki starptautiski sadarbības projekti vēstures skolotājiem (vairāki Holokausta izglītības jautājumiem veltīti semināri notika 2000. un 2001. gadā).</p> <p>Pie Latvijas Universitātes 1998. gadā tika nodibināts Jūdaisma studiju centrs. Centru finansē Latvijas valdība un starptautiskie donori. Muzejs un dokumentācijas centrs "Ebreji Latvijā" saņem valsts finansējumu - Kultūras ministrija muzejam 2001. gadā atvēlēja 12 000 latu projektiem "Latviešu un ebreju sadarbība" un "Holokausta vēsture".</p> <p>Prezidents ir apbalvojis ar valsts augstāko apbalvojumu - Triju zvaigžņu ordeni - tos latviešus, kuri palīdzēja glābt ebreju dzīvības Otrā pasaules kara laikā.</p>
<p>Situācijas valstī uzraudzība 57</p>	<p>Latvijas Centrālais statistikas birojs turpina strādāt pie sava darba kvalitātes uzlabošanas. 2000. gadā birojs ļoti sekmīgi rīkoja tautas skaitīšanu. Bez tam, Iekšlietu ministrijas ledzīvotāju reģistrā ir pieejama aktuālākā informācija par Latvijas iedzīvotāju pilsonības statusu un etnisko piederību.</p>
<p>Problēmas, kas saistītas ar krieviski runājošo iedzīvotāju integrāciju Latvijas sabiedrībā 68</p>	<p>Latvijas valsts institūcijas vēlas atzīmēt, ka, lai varētu izdarīt secinājumus, ka etniskās minoritātes ir vāji pārstāvētas dažādos Latvijas sabiedrības līmeņos, ir nepieciešams visaptverošs statistisks pētījums, piemēram, par iedzīvotāju pārstāvniecību visās Latvijas pašvaldībās.</p> <p>Dažās pašvaldībās mazākumtautību pārstāvju skaits pārsniedz viņu īpatsvaru attiecīgajā teritorijā. Piemēram, Madonas pilsētas domē krievu deputātu skaits divas reizes pārsniedz krievu īpatsvaru pilsētā. Arī Saeimā mazākumtautības ir pienācīgi pārstāvētas; 20% parlamentāriešu pieder kādai mazākumtautībai; šis skaitlis visumā atbilst pie mazākumtautībām piederošo Latvijas pilsoņu īpatsvaram (23.9%).</p> <p>Latvijas valsts institūcijas vēlas atzīmēt arī to, ka mazākumtautību pārstāvji aktīvi piedalās pie 18 pašvaldībām izveidoto reģionālo integrācijas padomju darbā.</p> <p>Lai ikvienam attiecīgās pašvaldības iedzīvotājam dotu iespēju piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā, vairākas pašvaldības ir izveidojušas Nepilsoņu konsultatīvās padomes.</p>

<p>Problēmas, kas saistītas ar krieviski runājošo iedzīvotāju integrāciju Latvijas sabiedrībā 73-75</p>	<p>2001. gada oktobrī darbu sāka Sabiedrības Integrācijas Fonds. Fonda darbību uzrauga Fonda padome. Padomes sastāvā ir ministri, pašvaldību un nevalstisko organizāciju pārstāvji. Mazākumtautības šajā fondā pārstāv Pareizticīgo baznīcas arhibīskaps, Latvijas Čigānu nacionālās kultūras biedrības prezidents un organizācijas "Rietumu krievi" priekšsēdētājs.</p> <p>2001. gada novembrī Integrācijas Fonds finansējumam apstiprināja 22 integrācijas projektus, izdalot šo projektu realizācijai 127 000 latu.</p> <p>Atbalstītie projekti iedalāmi divās kategorijās: sociālās integrācijas projekti (54%) un etniskās integrācijas projekti (46%), kas savukārt ir iedalāmi valodas projektos (75%), kultūras projektos (22%) un citos projektos (4%). Kultūras projektu skaitā ir nacionālo minoritāšu atbalsta projekti un projekti nacionālo minoritāšu iepazīstināšanai ar Latvijas kultūru. No etniskās integrācijas projektiem vislielākais finansējums tika piešķirts latviešu valodas apmācības projektiem, tādiem kā valodas apmācība naturalizācijas kandidātiem un pārejai uz apmācību valsts valodā vidusskolās.</p>
<p>Problēmas, kas saistītas ar krieviski runājošo iedzīvotāju integrāciju Latvijas sabiedrībā 76</p>	<p>2002. gadam valdība Programmā ir atvēlējusi 426 000 Latu.</p>

